

Únava v silničním provozu

Publikováno: 7. 3. 2007

Zdroj: www.swov.nl

Podceňovaný problém

Únava mezi řidič hraje vyšší roli jako příčina srážek, než se do současnosti předpokládalo. Srážky v důsledku únavy nejsou pouze důsledkem dlouhé doby strávené za volantem: mohou být také způsobeny nedostatečným spánkem, stresem nebo denní dobou. Podle zahraničních studií je únava řidičů jedním z faktorů v 10-15 % vážných nehod.

Ačkoli jsou vyvíjeny technické pomůcky zamezující srážkám v důsledku únavy, tyto ještě nejsou připraveny k použití. V současnosti je jediným způsobem umožňujícím bojovat proti srážkám, k nimž dochází v důsledku únavy, důsledné dodržování (a vynucování) poměru mezi řízením a odpočinkem a podpora kultury bezpečnosti v průmyslu nákladní dopravy. Běžní řidiči (tj. neprofesionálové) by měli být varováni před nebezpečím únavy prostřednictvím kampaní.

Příčiny

Nejen dlouhá doba za volantem

Únava byla po dlouhou dobu spojována především s množstvím času stráveným za volantem. Výzkum SWOV však ukázal, že únava má mnoho jiných příčin. Málo spánku, nekvalitní spánek (například poruchy spánku jako důsledek medikace) a denní doba, to vše může únavu způsobovat. To znamená, že k únavě za volantem nedochází jen v zemích, v nichž je nutné najet velké vzdálenosti, ale i v malých zemích jako je Nizozemí. Únava je také problémem jak profesionálních, tak běžných řidičů.

Riziko

Únava zvyšuje pravděpodobnost srážky

Pro unavené řidiče platí větší pravděpodobnost srážky. Únava snižuje schopnost řídit, vede k tomu, že řidič nedodržuje svůj jízdní pruh a řídí méně plynule. Řidiči mají také sníženou schopnost rychle reagovat například na snížení rychlosti řidičů jedoucích před nimi nebo na okolní informace. Únava také způsobuje špatnou náladu a vede ke snížení motivace k bezpečné jízdě: řidiči jsou rychleji popuzeni a mají menší tendenci dodržet předepsanou rychlost nebo zastavit na červené.

Je velice ošemetné přesně určit vliv únavy na vznik srážky. To je dáno tím, že je prakticky nemožné únavu objektivně změřit, jako to jde například v případě alkoholu. Různé zahraniční studie však obhajují fakt, že únava je (částečně) zodpovědná za 10-15 % všech vážných nehod. Pokud budeme předpokládat, že v případě Nizozemí se tento údaj příliš neliší, znamená to ročně 700-1000 vážných (automobilových) srážek.

Opatření

Informovanost především

Možnosti nějak ovlivnit únavu v silničním provozu jsou omezené. Informace (informační kampaně) mohou běžné řidiče upozornit na možná nebezpečí. Pro profesionální řidiče existuje regulace doby za volantem a odpočinku. Jejich dodržování a splňování musí být motivovány celým průmyslem nákladní přepravy, pokud možno v kombinaci s širším postojem k bezpečnosti (kultura bezpečnosti - safety culture).

V budoucnosti je také očekávána implementace technických pomůcek automaticky zaznamenávající

únavu řidiče. Tyto systémy mohou řidiče varovat prostřednictvím akustických signálů nebo dokonce zasahovat do řízení tím, že opraví směr řízení. V danou chvíli nejsou tyto systémy dosud vhodné pro aplikaci v praxi.